

OSVRTI

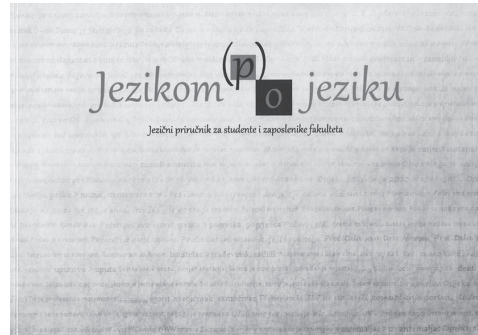
JEZIKOM (P)O JEZIKU –
SAVJETODAVNO

Lidija Bakota, Ivana Trtanj (ur.), Jezikom (p)o jeziku: jezični priručnik za studente i zaposlenike fakulteta, Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Učiteljski fakultet u Osijeku, Osijek, 2013., 140. str.

Skrbiti o kulturi svojega hrvatskoga jezika, zadaća je povjerena svim njegovim govornicima. No manji je broj onih koji tu zadaću i praktično ostvaruju u svakodnevnoj komunikaciji, govorenoj i pisanoj. Još je manji broj onih koji jezičnu kulturu šire vlastitim ukoričenim savjetima želeći dio svojega znanja i mara darovati drugima. Od jezičnih se stručnjaka, dakako, to i očekuje, no kad stručno o jeziku progovore studenti priručnikom za studente i zaposlenike fakulteta, zavrijedili su osvrt na Jezičnim stranicama.

Jezični je priručnik Jezikom (p)o jeziku nastao kao rezultat zajedničkoga rada profesorica Učiteljskoga fakulteta u Osijeku Lidije Bakote i Ivane Trtanj sa studentima 1. i 2. godine. Kako je istaknuto u predgovoru, namjera je bila priručnikom „omogućiti korisnicima pravilnu uporabu hrvatskoga jezika u javnoj, službenoj komunikaciji...“ (str. 4.). Upravo zbog toga priručnik je većim dijelom usmjeren na rješavanje jezičnih dvojbi u svakodnevnoj poslovnoj komunikaciji pa su dani savjeti glavninom vezani za jedan funkcionalni stil hrvatskoga jezika, i to administrativni. Takvih je suvremenih jezičnih savjetnika malo; vrijedno je spomenuti slično oblikovani Jezični priručnik Coca-Cole HBC Hrvatska – Hrvatski jezik u poslovnoj komunikaciji (Zagreb, 2011.) koji je također nastao iz potrebe olakšavanja poslovne

komunikacije u tvrtki te podizanja razine jezične kulture u njoj.

Jezični su savjeti u priručniku Jezikom (p)o jeziku podijeljeni u osam tematskih cjelina (Jezične nedoumice, Imena i prezimena, Hrengleski, Hrvatsko računalno nazivlje, Razlikujemo različito, Administrativni stil, Nove hrvatske riječi, Rječnik) kojima su obuhvaćene administrativne jezične dvojbe ponajprije na pravopisnoj, morfološkoj i leksičkoj razini. Želeći biti doista praktičnim pomagalom za studente i zaposlenike fakulteta, jezični se savjeti temelje na primjerima iz prakse pa je upravo oprimjeravanje jezičnih činjenica prevladalo nad njihovim teorijskim promišljanjem. Pravopisna su rješenja u priručniku slijedila Hrvatski pravopis autora Stjepana Babića i Milana Mogušaa oslanjajući se time na ustaljenu i stabilnu hrvatsku pravopisnu normu.

Kada je riječ o imenima i prezimenima, autori priručnika upozoravaju na pravilan red imena i prezimena te na sklonidbu muških i ženskih imena i prezimena. Cjelinu Imena i prezimena završavaju primjeri valjano pisanih pohvalnica i priznanja.

Cjelinom se Hrengleski podsjeća na nepotrebne anglizme u hrvatskom jeziku koji se najčešće preuzimaju i pravopisno i tvor-

beno u neprilagođenom obliku: *inerview*, *mail*, *piercing*, *show*. Primjerima zamjena za nepotrebne anglicizme u hrvatskom jeziku nastoji se utjecati na svijest o tvorbenim mogućnostima hrvatskoga jezika te o neopravdanosti posezanja za tuđim jezičnim izraznim mogućnostima.

Da nema toga što se ne može izreći na hrvatskom jeziku, podsjeća i sljedeća cjelina kojom je obuhvaćeno hrvatsko računalno nazivlje. Kako što u svakom nazivoslovnom sustavu, pa tako i u računalnom, domaći nazivi imaju prednost pred tuđim, u priručniku se nude zamjene za učestalije engleske računalne nazive poput *e-maila*, *monkeya* i sl.

Sljedeća cjelina naslovljena Razlikujmo različito donosi parove riječi koje se u hrvatskom jeziku vrlo često značenjski pogrješno upotrebljavaju, primjerice: *ličiti* i *sličiti*, *okus* i *ukus*, *ozljeda* i *povreda*, *zahvaliti* i *zahvaliti se*, *zdravlje* i *zdravstvo*. Sažetim mikroleksikografskim definiranjem svakoj se riječi pridružuje odgovarajuće značenje i rečenični kontekst u kojem ju valja pravilno upotrijebiti.

Poglavlje Administrativni stil donosi dvije najčešće dvojbe uočene u uredsko-poslovnim tekstovima; prva je i jezična i pravopisna, a odnosi se na pisanje nadnevaka u hrvatskom jeziku s obzirom na to da je u administrativnim tekstovima učestalo bilježenje nadnevaka ponovno prema engleskom jeziku. Druga je isključivo jezična – upozorava se naime na pleonazme u govoru i pismu (npr. *oko desetak*, često puta, ja osobno, no međutim, čak štoviše), a autori ih kontekstualno oprimjeruju. Istim su poglavljem obuhvaćeni i primjeri pisanja životopisa u dvjema inačicama – kao narativni i kao tablični – a najčešće se pogrješke u pisanju mol-

be vrlo zorno prikazuju primjerom u kojem su istaknuti svi jezično neprihvatljivi oblici.

Pretposljednja je cjelina posvećena novim hrvatskim riječima – novotvorenicama ili neologizmima. Svjesni da će svaka nova riječ zaživjeti samo ako ju prihvate govornici, autori novoskovanima daju mogućnost da i ovim priručnikom pronađu put do svojih korisnika. U tom su popisu mjesto pronašle dakako i riječi koje su pristizale na natječaj za najbolju novu hrvatsku riječ, a koju svake godine provodi časopis Jezik, primjerice *daroteka* (*gift shop*), *ispraznica* (*floskula*), *rasprodajnica* (*outlet*), *zatipak* (*tipfeler*) i sl.

Na kraju je jezičnoga priručnika Rječnik u kojem su abecednim redom ispisane najčešće pogrješke uočene u govoru i pisanju studenata Učiteljskoga fakulteta u Osijeku. S obzirom na to da je popis obuhvatio i posve nehrvatske riječi kao i one koje jesu dio hrvatskoga, ali razgovornoga jezika, pa im nema mjesta u službenoj uporabi, i za jedne i za druge autori nude prihvatljive zamjene.

Svaku cjelinu u ovom priručniku studenti su najavili kratkim pjesničkim razmišljanjima o svom – hrvatskom – jeziku, a uz popis normativne literature i korisnih internetskih poveznica kojima se čitatelji usmjeravaju na dodatne izvore znanja, priručnik Jezikom (p)o jeziku završava stripom kojim se na vrlo dosjetljiv način promiče jezična kultura.

Priručnikom su Jezikom (p)o jeziku studenti Učiteljskoga fakulteta u Osijeku dali svoj prinos kulturi govorene i pisane riječi. Priručnikom nas ujedno i podsjećaju da smo i u ovoj našoj suvremenoj globalizacijskoj zbilji, u kojoj se hrvatske identitetske posebnosti ponovno pokušavaju staviti na kušnju, sami pozvani promicati svoj jezik.

Jadranka Mlikota